

ဖးလံာ်လၢဟံာ်တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢကိာ်ဖိတၢ်လၢ ထီၣ်ပွဲၤထီၣ်အဂီၢ်

ကတီၤဆိကိာ်-၃ တီၤ

Mississippi Department of Education (မံာ်စံာ်စံာ်ပံာ်ကူၣ်သုဝဲၤကျိၤ) ဟ့ၣ်လီၤဝဲအခွဲးဒီးတၢ်သဘျုး

ဆူ.....ပုကွၢ်ထွဲဖိသၣ်တဖၣ်

Nebraskaသိၣ်လိနဲၣ်လိတၢ်လၢတၢ်မၤတဘျုးကလၢအကျိတကလၢသ့ၣ်ညါဝဲၣ်လၢမိပါ,ပုကွၢ်ထွဲဖိသၣ်တဖၣ်,ဝံးပုကွၢ်ထွဲဖိသၣ်တဖၣ်,ဖုၢ်ဂံၢ်ဖါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,အတၢ်ရူလိၣ်သးဖိသၣ်န့ၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲဖိသၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢကွၢ်တက့ၢ်လီၤ.ဖးလံာ်ယုၣ်ဖိသၣ်လၢဟံၣ်တၢ်ချါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်တခါလၢကမၤစၢၤဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဘၣ်ယးဖိလံာ်ခါလဲၤခါန့ၣ်လီၤ.ကွၢ်ထွဲမၤစၢၤဖိသၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဖးလံာ်အဂီၢ်ဖဲအသုအိၣ်သၢတီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်တၢ်အရူၣ်ကတၢ်တခါလီၤ.တနၢ်န့ၣ်အမံးနံးခံဆဲးန့ၣ်မ့ၢ်ဖးလံာ်န့ၣ်ဖိန့ၣ်မၤညါန့ၣ်အိၣ်တၢ်ညါညါဖိသၣ်တဖၣ်ကိးမုၢ်န့ၣ်ကိးမုၢ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်မၤစၢၤအိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖးလံာ်အတၢ်ကွဲးလံာ်ဖိအတၢ်ဝဲကီၤလၢဝါတၢ်သ့ၣ်တဘျုးအမိတၢ်ကတိၤကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ပုထုးထီၣ်တၢ်လၢအံးဖဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်အံးကမၤစၢၤဝဲန့ၣ်ဖိလၢတၢ်ဖးလံာ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.လၢအတၢ်လဲၤအညါအဂီၢ်လီၤ.သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်တဖၣ်လၢပသုပစ္စဲအိၣ်လၢပဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ယၢၤန့ၣ်န့ၣ်မၤစၢၤသ့ၣ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအကကဲထီၣ်ပုဖးလံာ်သ့ၣ်တဂၤလီၤ.ပသးစုလၢပထုးထီၣ်ဖးလံာ်လၢပလံာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢနဂီၢ်.ဝံးသးစုကွၢ်အိၣ်တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးတဖၣ်အံးဖဲ education.ne.gov/nebraskareadsတက့ၢ်.

ပုးတၢ်ဟံၣ်ကဲအါ,

Dr. Abby Burke ပုလၢအယုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်ဂ့ၢ်ထဲတမံၤလီၤအိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးဖိလၢဖးလံာ်တက့ၢ်.

Dr. Marissa Payzant, ပုလၢအယုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်ဂ့ၢ်ထဲတမံၤလီၤအိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးဖိကျိၣ်တက့ၢ်

Nebraska သိၣ်လိနဲၣ်လိတၢ်လၢတၢ်မၤတဘျုးကလၢအကျိတကလၢလၢ.

တၢ်သိၣ်လိတၢ်လၢရူမၤလိတၢ်တၢ်အခိအသ့

Phonological awarenessန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်တၢ်သ့ၣ်တဘျုးလၢကဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ထဲသကိးကျိၣ်အဂီၢ်.တၢ်ခိၣ်ထံးလၢဖးလိလံာ်တခါ.ကွၢ်ဖိဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်လၢ Phonological awarenessမၤန့ၣ်တၢ်ကတိၤလၢအသိၣ်သးအိၣ်ဝဲလထလံာ်ကျိၣ်လီၤခံကတၢ်တဖျါ.တၢ်ကတိၤလၢတဖျါအသိၣ်အါဘိအကျိတဘိ.သ့ၣ်ညါမၤန့ၣ်တၢ်ကလၢတခါတၢ်ကတိၤ.ဟံၣ်ဖိထုးကွဲးတၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤလၢတၢ်ဂၤအလီၤလၢတၢ်ကလၢပူၤ.တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်.တၢ်ကတိၤအိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကလၢလီၤအိၣ်.မၤဖိထီၣ်က့ၤက့ၤဖိသး.

- လီၤကွဲးGame ဖိန့ၣ်ဖိလီၤကွဲးတဂၤတကလဲးလၢသ့ကဘၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်ကတိၤလၢကီၤလၢဝါကျိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢနကစၢ်ကျိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်.
- သ့ၣ်အိၣ်လံာ်ပရၢ,လံာ်တၢ်ကစီၣ်ဖိလံာ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါမၤန့ၣ်ဖိဟးယုကွၢ်တၢ်ဂီၤလၢပညိၣ်တၢ်ကတိၤဖိတံာ်ထီၣ်ကွဲး.မၤအဝဲဟံၣ်လီၤတၢ်တခါအါဖိဟံၣ်လီၤတၢ်ကတိၤ.
- ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်ဖိအတၢ်ကတိၤသၢဖျါလၢအပဝဲဝဲRhyme(လံာ်ဖျါဘျးထွဲ)ခဲဖျါ.မၤအသုဟးယုသ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဘၣ်ထွဲဝဲလဲၣ်.
- တဲလံာ်ကျိၣ်ညါဖိလၢကီၤလၢဝါကျိၣ်လၢနကစၢ်ကျိၣ်သး.ဝဲလဲၤလီၤကွဲးလၢတၢ်ကျိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖိလၢလံာ်ကျိၣ်တကျိၣ်အံးတၢ်ကတိၤပညိၣ်ပုၤဖျါလဲၣ်.မၤန့ၣ်ဖိစုကိးထံၣ်ဖဲအန့ၣ်ဟူတၢ်ကတိၤလၢလံာ်တကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မၤညါန့ၣ်အိၣ်လၢတဲကတိၤတဖၣ်လၢအကလၢသးဖဲတဲမဲၣ်ညါတၢ်ကတိၤတဖျါန့ၣ်တက့ၢ်.အိၣ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဖိလၢကဘၣ်ဆိမိၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်ကတိၤအါတဖၣ်စးထီၣ်သးလၢအကလၢကွၢ်သးသ့ၣ်ထူၣ်,ရူး,ခိၣ်မုၢ်,တၢ်အူတၢ်,ခဲမုၢ်ဆူၣ်.လ့ၣ်မုၢ်အူ.တၢ်စိးနါ.သိလ့ၣ်လၢတၢ်ပဒးတၢ်ယၢအဂီၢ်.
- ပုးန့ၣ်ဖိန့ၣ်ဟံၣ်ဖိလီၤန့ၣ်သမုသကိးတၢ်ဂီၤ.ကွဲးန့ၣ်ဖိလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံးအမံၤဖိမၤဂံၢ်ဝဲၣ်တၢ်ကတိၤတဖျါအသိၣ်အါဘိအကျိတဘိ.

- ဟွန်လီနဖိတ်ကတီးသီအိုဒါ့အသီဒ်းသီးလိာ်သးပွဲဖျာ်လဲာ်.အိ ဆာ်ကတီးဖဲလဲာ်တဖျာ်လဲာ်အစးထီာ်သးဒီးသီးလိာ်ကွဲ, တာ်လာပုးမာ်ဆိာ်အီး.

Phonics နှင့်မှဲတဲာ်သ့တဲာ်ဘဉ်တခါလါကနာ်ပာ်အိတ်ကတီးဒီးအကလုာ်သ့တဖဉ်အဟဲပုးထီာ်သးန့ဉ်.အပဉ်ဝဲဒ်.

- သ့ဉ်ညါဝဲဒ်လါတဲာ်ကတီးအကလုာ်ပုးထီာ်သးန့ဉ်
- တာ်ကတီးတဖျာ်အသီဒ်အါဘိအကျါတဘိအကျါအကျါဒီး.
- တာ်ကတီးလါ(အမဲာ်ညါ,အလိာ်ခံ,ဒီးတာ်ကတီးအခိာ်ထံး.)

- ကွဲးန့ဉ်တာ်ကတီးလါလံာ်ကုပုးဒီးဟ်ထီာ်အိတ်လါခးကွဲးလံာ်အမဲာ်ညါ.တဲာ်ကတီးတဖဉ်အကလုာ်ဒီးမာ်နဖိမာ်လိာ်တဲာ်လံာ်ကုလါအပဉ်ဝဲဒ်န့ဉ်.
- ဟ်လိာ်ထးနါလါတာ်ချဲာ်အမဲာ်ညါ.ကိးထီာ်တာ်ကတီးအမံဒီးအကလုာ်မာ်နဖိမာ်လိာ်ထးနါလံာ်မဲာ်ဖျာ်ဒီးနီဉ်တၢာ်ဖးထီာ်န့ဉ်တက့ာ်.
- ဟ်ထီာ်တာ်ကွဲးနီဉ်ဆူဉ်ထံလါခးခိာ်န့ဉ်တက့ာ်.ကိးထီာ်တာ်ကတီးအမံမုတမုာ်အကလုာ်ဒီးမာ်နဖိကွဲးဝဲလါပုးကွဲးခိးဆူဉ်ထံအဖိခိာ်န့ဉ်တက့ာ်.
- မာ်နဖိသ့အိတ်လံာ်တာ်ကစီဉ်.လံာ်တာ်ပရုာ်.လံာ်မာ်ဟးယုတဲာ်ကတီးအိဉ်ဒီးနီဉ်ဂံးဒီးသီးတာ်ကတီးတဖျာ်အသီဒ်အါဘိအကျါတဘိ.အိ.ခးကွဲးလံာ်, ဖိသဉ်(တာ်ကလုာ်သီဒ်ခံထီာ်)မုတမုာ်ဘဉ်သကွဲးသဉ်.ကဆိ(အကလုာ်သီဒ်သးထီာ်).

Fluency တာ်သ့တဲာ်ဘဉ်တခါလါကဖးလံာ်ဒီးကနာ်ပာ်အဂီၢ်.အပဉ်ဝဲဒ်.သ့ဉ်ညါတာ်ကတီးဒ်အတာ်.သ့ဉ်ညါတာ်ကတီးလိာ်တာ်လိာ်ဆဲးဒီးသ့တဲာ်ကတီးလိာ် ဆိဉ်တာ်(ဆိတ်လဲထီာ်တာ်ကတီးအကလုာ်လါတာ်ဟဲကဲထီာ်သးလါပုအပုး).ပုးဖးလံာ်သ့တဲာ်တဖဉ်န့ဉ်သ့ဉ်ညါဝဲဒ်ဒီးနာ်ပာ်ဝဲလါအသုးဝဲတဖဉ်န့ဉ်လိာ်.တာ်စု သ့ခိာ်သ့လါကဆဲးကျဲးဝဲတာ်ကတီးတာ်သ့ဉ်ညါဒီးတာ်နာ်ပာ်မုဉ်လိာ်.ဖဲကွဲးသ့တဖဉ်ဖးလံာ်ဘဉ်ဒီးဖးလံာ်ချ့ထီာ်လံာ်န့ဉ်မာ်စၢအခိာ်န့ဉ်လါကဘဉ်နာ်ပာ်တာ်ကစီဉ် လါလံာ်ပုးန့ဉ်လိာ်.

- ဖးန့ဉ်နဖိလံာ်လါကီၤလါဝါကျိာ်မုတမုာ်လါနကျိာ်.ဖဲနဖးန့ဉ်လံာ်လါနဖိအသီဒ်ဒ်န့ဉ်ဟွန်လီအိတ်လါအဖးလံာ်ဘဉ်ဖးလံာ်ချ့အကလုာ်န့ဉ်လိာ်.
- ဟးယုတဲာ်ဖိဉ်တာ်ကလုာ်လါနဖိစီဒီးန့ဉ်အိတ်(<https://www.storylineonline.net>)ပုာ်ယဲၤသဘူတဖဉ်လါနဖိအဂီၢ် (<https://www.storylineonline.net>)
- မၤညီနာ်တာ်သီဉ်ထံးတဖျါလါနဖိဂီၢ်.ဖးန့ဉ်ပုတဖးဒီးမာ်နဖိကွဲးဖးကါလါနဖးတဖဉ်န့ဉ်.သ့ဒီးန့ဉ်ပုးနစုမုာ်လါနဖးလံာ်အခါန့ဉ်
- ကုးဖးကါပုအလိာ်လိာ်တဝီး.ကုးဖးကါပုကီၤတဝီတဲာ်ကျိာ်တခါဂုၤတခါဂုၤလါကမၤစၢဝဲနဖိလါပညီန့ဉ်ထီာ်တာ်ကတီးဒီးတာ်ကလုာ်အဂီၢ်.
- ဖဲနဖးလံာ်ဒီးနဖိအခါန့ဉ် ကန့ဉ်အိတ်ဖဲကဘဉ်ပတုာ်အိတ်ထီာ်တထီာ်.တာ်သ့ဉ်ဝဲဒ်သးဆါအကံာ်အစီန့ဉ်အိဉ်ဝဲဒ်ဖဲပုးဖးလံာ်သ့တဲာ်တဂၤန့ဉ်လိာ်. Vocabulary မုာ်ဝဲဒ်လါပုးကျိာ်တဖဉ်လါတာ်သ့ဉ်ညါနါလါတာ်ကတီးတဖဉ်အခိပညီ.အပဉ်ဝဲဒ်.လါအိးန့ဉ်တူာ်လိာ်တာ်သ့ vocabulary (တာ်ကတီးလါကျိာ်ဖးဒီးနာ်ပာ်ဝဲဒ်)ဒီးလါအတာ်ဖျါထီာ်အတာ်ဆိကမိဉ် Vocabulary(တာ်ကတီးလါပုးကျိာ်တဖဉ်အသ့ဉ်ညါဒ်လိာ်တာ်လါ အသ့ဝဲဒ်ဖဲအတဲာ်ဒီးအကွဲးလံာ်.နမုာ်အိဉ်ဒီးလါအတာ်ဖျါထီာ်အတာ်ဆိကမိဉ်လါအိးန့ဉ်တူာ်လိာ်တာ်သ့vocabulary န့ဉ်မၤစၢပုးကျိာ် လါကဖးလံာ်ဒီးနာ်ပာ်အဂီၢ်လိာ်.နဂံာ်ဘါမုာ်ဆူဉ်လါ vocabulary န့ဉ်မၤထီာ်ထီာ်န့ဉ်နာ်ဆဲးကျဲးလိာ်သးဒီးသီးဒီးကန့ဉ်တာ်.တဲာ်.ဖးလံာ်ဒီး ကွဲးလံာ်န့ဉ်လိာ်.
- ဖးန့ဉ်လံာ်လါနဖိဂီၢ်မုသီဉ်.ယုထါလံာ်လါအကီၤလါနဖိကဖးလါကီၤန့ဉ်အဂီၢ်.အကနာ်ဟူဝဲဒ်န့ဉ်ဝဲတာ်ကတီးလါအသီဒ်ဒီးသ့ဉ်ညါဘဉ်အဝဲသ့ဉ်လါက သ့ဝဲဒ်လဲာ်.
- ကွဲးတာ်ဂီၤမုလါနအိဉ်ဒီး TV show ဒီးနဖိဟွန်လီနသးလံာ်လါစုစုလါနီၤကန့ဉ်တာ်ကတီးဒ်အဂီၢ်.
- သ့တဲာ်ဂီၤလါလံာ်တာ်ဟ်မိဉ်,လံာ်တာ်ကစီဉ်ဒီးလံာ်ဒီးတဲာ်ဘဉ်သးဒီးတာ်ကတီးအခိပညီသ့န့ဉ်အိတ်လါနကျိာ်မုတမုာ်လါအဲကလဲးကျိာ်.
- ကိးထီာ်တာ်ကတီးလါအမံသဉ်ဖျာ်.တဲာ်တဂၤတကလဲးသ့တာ်ကတီးလါအိဉ်ဝဲဒ်အခိပညီဒီးသီး.

Nebraskaသိင်္ဂလီနှင့်လိတ်လတ်မတဘျူးကလုန်အကျိတကလုန်.

301 Centennial Mall South

P.O. Box 94987

Lincoln, NE 68509-4987

402.471.2295

တၢ်သိင်္ဂလိတ်လၢရူမၤလိတ်ဒီးတၢ်အိအိသ့

Cory Epler, Ph.D., သရၢ်အိၣ်တၢ်ဂၤလၢအမၤလိလံၣ်တၢ်လၢ်ထီ. cory.epler@nebraska.gov

Abigail Burke, Ed.D., ပုၤလၢအယုသ့ၣ်ညါမၤလိတ်ဂ့ၢ်ထဲတမံၤလိၤဆီၣ်တၢ်ဘၣ်ယးၤလၢဖးလံာ်တက့ၢ်. abby.burke@nebraska.gov

Marissa payzant, Ed.D., ပုၤလၢအယုသ့ၣ်ညါမၤလိတ်ဂ့ၢ်ထဲတမံၤလိၤဆီၣ်တၢ်ဘၣ်ယးၤကိၣ်တက့ၢ်. marissa.payzant@nebraska.gov